

proplula tmavomodrou mořskou plání mezi Herkulovými sloupy a zamířila k městu zvanému Tingis v zemi El Maghreb al Aqsá. Tam připlula tiše ke břehu, otevřela otvor na obrácené straně těla, a nemohouc nás déle trávit, všechny nás vyvrhla.

Když jsem vystoupil na břeh, spatřil jsem nápis TANGER, ROAYUME DU MAROC.

المغرب

Gibraltar

Ten skalní obr mi stále připomíná koupajícího se slona. Na jedné straně je zátoka Algecirasu, na druhé straně nejjižnější špička Španělska a v blízkém okolí žádné kopce. A v té nanicovate nížině, páchnoucí bažinami, kouřem z petrochemické továrny a polucemi z přístavního města, se zničehonic zvedá nebetyčná skalní stěna s třemi hrby nahoře. Kamenné šedivé monstrum, počmárané klikatící se silnicí a pěšinami vedoucími na temeno k tykadlům vojenských stožárů.

المغرب

Co je, když se řekne Maroko

Před první cestou, dřív než jsem začal vnímat tu zem vlastními smysly, mi řekl jeden světa znalý Francouz: „Nečekejte nic zvláštního – Maroko není nic jiného než o něco méně

čistý zapomenutý kout Francie.“ Teď, po několika letech tam prožitých, tvrdím, že takový výrok může pronést jen ten, kdo Maroko vůbec nepoznal.

Maroko, arabsky El-Maghreb-al Aqsá, francouzsky Royaume du Maroc (česky „království marocké“), je světem plným protikladů. V tom světě můžeš v jednom dni spatřit tmavou modř oceánu, rozpálený písek Sahary i zasněžené hřebeny vysokých hor, ve městech ženy oděné podle poslední francouzské módy vedle žen zahalených v kaftanech a dželabách, poslední modely Mercedesů, předjíždějící ubohé kárky tažené oslíkem, a kde města plná zeleně a květin se střídají s krajinou spálenou sluncem. Přijedeš-li tam v květnu, ocitneš se ve sluncem ozářeném kraji, kde svěží vánek od oceánu ochlazuje vzduch prosycený těžkou vůní pomerančových květů, ale jedeš-li dál do vnitrozemí, změní se pobřežní mírné klima ve vnitrozemské suché horko. A když přejedeš Atlas, zabalen do teplé větrovky, začne být nemilosrdný žár slunce tvým největším nepřítelem. Přijedeš-li tam v zimě, vstoupíš do smutné, deštěm promáčené studené krajiny bez slunce, kde tě bude ve dne v noci provázet do kostí prolézající zima. V tom zvláštním světě najdeš města s moderními výškovými budovami z betonu, hliníku a skla, v jejichž sousedství se táhne staletí stará hradební zeď a za ní stovky malých hliněných domečků, naskládaných vedle sebe a na sobě v neuvěřitelně bizarních seskupeních. Při pohledu

z posledního patra hotelu v Casablance na jednu stranu, uvidíš široký bulvár, plný pádících automobilů, ale na druhé straně spleť uzounkých křivolakých uliček mediny, kudy projde jen oslík. V tom světě najdeš v jednom městě pohádkové vily boháčů i chatrče spletené z hlíny a vlnitého plechu, projdeš tržnicí, naplněnou horami ovoce, zeleniny a masa, a za ní uvidíš ženu v hadrech přehrabující se v domovních odpadcích. Nebo můžeš jet stopadesátikilometrovou rychlostí vlakem v klimatizovaném kupé první třídy, kde tiše hraje hudba a číšník roznáší kávu, aby ses dostal tam, odkud odcházejí karavany velbloudů do vzdálených pouštních oáz.

Ale chci také říci, že je to svět nádherných dětí s ohromnými černými očima, krásných štíhlých žen s mandlovými očima v krásných tunikách, mužů v brýlích se zlatou obroučkou, v bílých košilích s kravatou, vystupujících z naleštěné limuziny. Naproti tomu tam uvidíš starce s bílým plnovousem, který sedí na zemi opřen o zeď mešity a mlčky umírá hladem.

V té zemi můžeš mít všechno, zlato, dům, ženu, hašiš – co jen chceš, máš-li na to ovšem dost peněz. A nemáš-li, můžeš také bez pomoci zemřít hladu někde ve výklenku domu a lidé budou okolo chodit tak dlouho, než tě policie nechá odvézt za město do hrobu bezejmenných.

Chtěl bych vám o tom vyprávět více – několik let jsem tam žil.

